

א) [לעיל י"ג, ט] ר"מ מ"ג,
ב) לעיל ח, ד] ר"מ מ"ג,
ג) [למילא חולין קמ"א],
ד) [ועיין מו"ק נ"ה: ד"ה
פ"ג]

רבינו הגנאל

ורחינו, לא בחזר זימנא
וכו', והא משונה היא,
(דשמו) [ושרון] ביה בורני
פ"י כגון שהיו זרעונין
בבלי, והכניס העוף ראשו
בתוכו ואכל, שאינה
משונה אלא כך דרכו. בעי
רב אשי ציריות כי
אורחיהו הא חצי קיימ' לן
היל' חצי נוק. יש שניה
בציריות ואם ישנה לא
יתחייב אלא חצי שלשה
הנוק שהוא רביע לכל
הנוק, או אין שינוי.
ועלתה בחתיק. וכן שבר,
עד רב אשי כח כחו
לסומכוס דאמי ציריות
נוק שלם מוקי' לה בכוחו
והא דגמירא הא חצי היל'
ציריות חצי נוק גם הוא
גמיר היל' דא ומוקי' לה
בכח כחו או דילמ' לא
גמיר היל', ועלתה גם זו
בחתיק. פ"י כח כחו, כגון
שהיה פרה מהלכת ונתנה
צורו מתחת רגליה ושברה
כלים, זה כחה. אבל אם
נתן עוד שבר מן הכלי
ונפל על כלי אחר ושברו,
זו היא כחו כחו. פ"ס.
היתה מבעטת או שהיו
ציריות וכו'. איבעיא להו
מתני' היכי פירושא, היתה
מבעטת והזיקה בבעטה
דהיא תולדה דקין, וציריות
כי אורחיהו, ובחרייהו חצי נוק ורבנן
היא, או דילמ' היתה
מבעטת והזיקה בבעטה
שהיא תולדה דקין, אימי
ציריות בבעטה חצי נוק.
הא ציריות כי אורחיהו
אחר וכו', ומתני' (רבנן)
[סומכוס] היא. ת"ש
מסיפא דמתני', דרסה על
כלי ושברו ונפל על כלי
אחר ושברו, על הראשון
משלם נוק שלם ועל
האחרון חצי נוק. ואי
סומכוס, מי אית ליה חצי
נוק. פ"י דרסה על כלי
ושברו, קיימ' לן רגל
ברשות הניזק נוק שלם.
אבל אם נתן מכח דריסתה
השבר ההוא ונפל על כלי
אחר ושברו, דהיינו
ציריות כי אורחיהו, חצי
נוק. ש"מ מתני' רבנן היא,
דלסומכוס לית ליה חצי
נוק. ובי תימ' הא דתני
דרסה, לאו דרסה על הכלי
משלם אלא דרסה על אבן
והלכה ונפלה האבן מכח
דריסתה על כלי ושברתה,
ועוד נתן שבר מן הכלי
בעת שבידתו ונפל על כלי
אחר ושברו, נשמע הכלי
הראשון נשבר מכחה
ולפיכך משלם נוק שלם
ושינוי מכח כחה לפיכך חצי
נוק, אלא הא בדעא רב
אשי כו'. ואמרי' רב אשי
כרבנן מוקי לה ובעי לה
הכי, היתה מבעטת והזיקה
בבעטה וציריות כי
אורחיהו, בחרייהו חצי
נוק. הא ציריות מחמת

כיצד הרגל פרק שני בבא קמא

משונה הוא. המרגול שאין דרכו לתקוע בכלי: ושדו זיה צורני.
שם זרעים בכלי דאורחיה להכניס ראשו בתוכו ולאכול וכיון
דאורחיה לאכול אורחיה נמי לטעוק: יש שנוי לצרוכוס לרביע
נוק. לרבינו דפליגי אסומכוס ואמרי' לרורות כי אורחיה חצי נוק
היכא דשינה צהן כגון צעטוס צרגלה

ובהא קמיפלגי מר סבר יש העדאה ומר סבר
אין העדאה לא בחד ומנא ובפלוגתא דסומכוס
ורבנן קמיפלגי והא משונה הוא דאית ביה
בורני בעי רב אשי יש שנוי לצרוכות לרביע
נוק או אין שנוי לצרוכות לרביע נוק תפשוט
ליה מדרבא דבעי רבא יש העדאה לצרוכות
או אין העדאה לצרוכות מכלל דאין שנוי
דלמא רבא אם תמצוי לומר קאמר אם
תמצוי לומר אין שנוי יש העדאה או אין
העדאה תיקו' בעי רב אשי כח כחו לסומכוס
ככחו דמי או לא מי גמיר הלכה ומוקי לה
בכח כחו או דלמא לא גמיר הלכה כלל
תיקו: היתה מבעטת או שהיו צרוכות מנתזין
מתחת רגליה ושברה את הכלים משלם חצי
נוק: איבעיא להו היכי קאמר היתה מבעטת
והזיקה בביעוטה או צרוכות כאורחיהו
משלם חצי נוק ורבנן היא או דלמא היתה
מבעטת והזיקה בביעוטה או צרוכות מחמת
ביעוט משלם חצי נוק הא כי אורחיה משלם
נוק שלם ומני סומכוס היא ת"ש מסיפא
דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי
אחר ושברו על הראשון משלם נוק שלם ועל
האחרון חצי נוק ואי סומכוס מי אית ליה חצי
נוק וכי תימא ראשון ראשון להתזה ושני שני
להתזה ושאיני ליה לסומכוס בין כחו לכח כחו
אלא הא דבעי רב אשי כח כחו לסומכוס
ככחו דמי או לאו ככחו דמי תפשוט ליה
דלאו ככחו דמי רב אשי כרבנן מוקי לה
ובעי לה הכי היתה מבעטת והזיקה בביעוטה
או צרוכות כאורחיהו חצי נוק הא מחמת

י"א

עין משפט
נר מצוה

יח א מיי פ"ב מהל' מוקי
ממון הל' ט י וע'
בשגות ובמ"מ סמג עשין
טו טושי"ע ח"מ כ"י טז
טעין ט:
י"ב ב ג ד מיי פ"ב מהל'
מוקי ממון הלכה ו סמג
עשין טו טושי"ע ח"מ סמג
טז טעין ו ח:
כ ה מיי שס הל' ה ועין
בשגות ובמ"מ טושי"ע
שס טעין ג:
בא ו מיי שס הלכה ד
טושי"ע שס טעין ד:

רבינו הגנאל (המשך)

ביעוט, חצוי שלחצי
שהוא רביע שלוקו ויש
שינוי לצרוכות, וכל דין
משונה לשלם חצי מה
שמשלם כדרכו, או דילמ'
היתה מבעטת כו'. ועלתה
בחתיק. בעי ר' אבא בר
ממל היתה מהלכת במקום
ציריות שאי אפשר לה
[אלא] אם כן מנתות
[וביעוטה]
והתיה מהו. כיון דלא
איפשר לסגויי אלא אם כן
מנתות, אורחה הוא ורגל
ברשות הנוק נוק שלם
משלם. או דילמ' השתא
מיהא ביעוטו נתון,
וציריות ניהו, ועלתה
בחתיק. וכל הני שמענתא
דטלמא להו בחתיק. קיימ'
לן דממונא לקולא ולא
מפקינן. בעי ר' ירמיה מר'
זירא היתה מהלכת ברשות
הרבים והתיה מהו. לקין
פטרותה ליה חייבי שלם
דרגל היא. פשט ליה כרבא
דאמי בריש פירקין קמא
ציריות תולדה [דרגל] הן
ופטרותה ברשות הרבים.
תוב בעא, הותיה ברשות
הרבים והלך הצורו והזיק
ברשות היחיד מהו. אמ'
ליה עקירה אין כאן הנחה
יש כאן. כלומי', במקום
העקירה רשות הרבים היא
ופטרותה, וכיון שאין חייב
על העקירה בהנחה לא
איכפת לן היכא היא,
ואותיב עליה והודר ביה,
ואמ' ליה הדרי בי, ש"מ.

ובהא קמיפלגי. תימא מנליה דפליגי דלמא רמי צר יחזקאל
דאייעד ואמרי צי רב צדלא אייעד וי"ל דא"כ מאי קמ"ל
אמרי צי רב ואין לתמוה היכי פליג אצרייתא דסתם אמרי צי רב
משמיה דרב ורב תנא ופליג א"כ משום דלא מיתני צי ר' חייא ור'
אושעיא לא מותצינן מיניה תיובתא' :
וכי תימא ראשון להתזה. ואע"ג
דלא שייך לפרש הכי צרייתא
דלקמן דתני עלה זד"א צרשות
הניזק אצל צרה"ר על הראשון פטור
ועל האחרון חייב ואי ראשון להתזה
כך יכול להיות ראשון להתזה או
צרשות הניזק או צרה"ר כמו שני
להתזה מכל מקום מנתמין מני
שפיר מיפרשא הכי:
רב אשי כרבנן מוקי' לה ובעי לה
הכי. הוה מני למימר דלמ"ל
קאמר את"ל לאו ככחו דמי מנתמין
רצנן היא או סומכוס היא אלא
עדיפא ליה למיבעי ציט שנוי ואין
שנוי ונראה דציעיא דלעיל לא היתה
אלא אי מנתמין איירי לצרוכות כי
אורחיה או ע"י שנוי ותו לא והש"ס
הוסיף מדעתו רצנן היא או סומכוס
היא ורב אשי מפרש דאיבעיא להו
אי יש שנוי לרביע או אין שנוי וכה"ג
איכא פ' המקבל (צ"מ דף ק"ב. ושם
ד"ה אומן) גבי ציעיא דרב ששם דקבלן
עוצר צצל תלין או אין עוצר שהוסיף
הש"ס לומר אומן קונה צעצח כלי
כו' ורב ששם שאלו סתם ובהגוזל קמא
[לקמן דף ט"ז. ושם ד"ה צעצח] :
דמיירי צעצחא דאגרתא' :
במקום שאי אפשר לה אלא
א"ב וכו'. אין לפרש
דאיירי צרה"ר ומיבעיא ליה דלא
אורחיה פטור מידי דהוה ארגל מדללא
קאמר היתה מהלכת צרשות הרצים
כמו צעעיא דצמוןן ופ"ה עיקר:
אצל

ביעוט רביע נוק ויש שנוי י"א דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או
צרוכות מחמת ביעוט חצי נוק ואין שנוי תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר
ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייא בר אבא היתה מהלכת במקום שאי
אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטה והתיה והזיקה מהו כיון דאי אפשר לה
אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתזה צרוכות י"תקו:
בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר (ובעטה) והתיה והזיקה
מהו לקין מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה
המסתברא תולדה דרגל הוא התיה ברה"ר והזיקה ברה"י מהו א"ל עקירה אין
כאן הנחה יש כאן איתביה היתה מהלכת בדרך והתיה בין ברה"י בין ברה"ר
חייב מאי לאו התיה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא התיה ברה"ר והזיקה
ברה"י והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי בי איתביה דדרסה על
הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נוק שלם
ועל האחרון משלם חצי נוק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות
הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התיה
ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התיה ברשות הרבים והזיקה
ברה"י והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איני
והאמר

דלמא. כל צרוכות כי אורחיהו תולדה דרגל ניהו ופטור צרה"ר: פסיוה צרה"ר. כי אורחיה והלכו צרוכות צרשות הניזק
ושברו כלים: הנהא יש לאן. בתמיה. כלומר פטור הואיל ועקירה הואי במקום פטור: והזיקה צרה"ר. חייבת. אי אמרת צעצחא
צרוכות כי אורחיהו לקין מדמינן להו למיי צרה"ר כי קין דהא דמי לקין דמשלמת חצי נוק כי קין ואע"ג דקין משונה הוא
וצרוכות אורחה הוא הלכך צרשות הרצים חייבת חצי נוק אלא לדיק דלמרת כל צרוכות כי אורחיה לרגל מדמינן להו משום דהוי תולדה
דרגל ואע"ג דסתם נוק שלם וצרוכות חצי נוק אמאי תני צרה"ר חייב: על הראשון פטור. דרגל הוי ועל האחרון חייב מאי לאו כו':
והא"ר